

فهرست

- پیشگفتار ۱۱
- بخش یکم: مقدمه ۱۵
- بخش دوم: امر مدرن، مدرنیته و هنر مدرن ۱۹
- تبارشناسی واژه مدرن ۱۹
- مدرنیته ۲۰
- نظریه مدرنیته همچون یک واقعیت تاریخی ۲۰
- نظریه مدرنیته همچون حالت یا رویکرد ۲۲
- تفاوت مدرنیته و مدرنیسم ۲۲
- چیستی امر مدرن ۲۳
- محتوای امر مدرن در دوره رنسانس ۲۴
- فرانسیس بیکن و بت های ذهن ۲۶
- محتوای امر مدرن از اواخر رنسانس تا سده هفدهم ۲۷
- رنه دکارت و بنیان گذاری فلسفه علمی ۲۷
- محتوای امر مدرن از دوران روشنگری تا رمانتیسیسم ۳۰
- فلسفه انتقادی کانت و نقد سوّم او ۳۲
- نهضت رمانتیک ۳۷
- هگل و زیباشناسی او ۳۷
- روح مطلق و ایده ۳۸
- ایده زیبا ۳۹
- هگل و تاریخ هنر ۴۰
- هنر مدرن و ریشه های انتزاعی آن در اندیشه هگل ۴۳
- بخش سوم: سده بیستم و هنر مدرنیسم ۴۷
- نقاشی سده بیستم ۴۹

Shiraz-Beethoven.ir

۵۰.....	نماد آفرینی
۵۲.....	فووها و اکسپرسیونیسم
۵۵.....	واسیلی کاندینسکی از اکسپرسیون تا انتزاع
۵۹.....	دربارهٔ معنویت در هنر
۶۱.....	پل کله
۶۵.....	موسیقی سدهٔ بیستم
۶۶.....	تنوع موسیقایی و منابع الهام موسیقی در سدهٔ بیستم
۶۷.....	رنگ صوتی
۶۸.....	هارمونی
۷۰.....	پُلی تنالیته و آتونالیته
۷۲.....	ریتم
۷۳.....	ملودی
۷۳.....	موسیقی مدرن
۷۴.....	کلود دبوسی و امپرسیونیسم
۷۶.....	ایگور استراوینسکی و بدوی گرایی
۸۰.....	آرنولد شوئنبرگ و اکسپرسیونیسم
۸۳.....	موسیقی شوئنبرگ
۸۳.....	آتونالیته
۸۴.....	نظام دوازده تُنی

بخش چهارم: نشانه شناسی هنر

۸۷.....	درآمدی بر نشانه شناسی
۸۸.....	نشانه از دیدگاه سوسور
۹۰.....	نشانه از دیدگاه پیرس
۹۳.....	نشانه شناسی هنر
۹۳.....	هم نشینی و جانشینی نشانه ها در هنر
۹۴.....	نظام نشانه ای باز نمودی و نظام نشانه ای حضورمدار در نقد هنری
۹۵.....	مفهوم شکل باختگی
۹۵.....	اصول نشانه- معناشناختی لوتمان
۹۶.....	نشانه های قابل جانشینی در موسیقی و نقاشی (بر اساس عامل مشترک شباهت)
۹۷.....	نقطه و نغمه

Shiraz-Beethoven.ir

۹۸...	خط و ملودی .
۱۰۰.....	رنگ و صدا
۱۰۲.....	وزن (ریتم یا ضرب آهنگ)
۱۰۵.....	فرم (شکل)
۱۰۵.....	بافت

بخش پنجم: تحلیل نشانه شناسانه و جوه موسیقایی آثار کاندینسکی و کله ۱۰۹

۱۱۰.....	صدا، نشانه موسیقایی میهمان در آثار کاندینسکی
۱۱۲.....	فرم، نشانه موسیقایی میهمان در آثار کاندینسکی
۱۱۶.....	ترکیب بندی براساس ایده های موسیقایی
۱۱۹.....	تأثیر فلسفه هنر هگل بر شکل گیری هنر انتزاعی کاندینسکی
۱۲۱.....	تحلیل نشانه شناسانه و جوه موسیقایی آثار کله
۱۲۲.....	بررسی روند ورود نشانه های موسیقایی به آثار کله پیش از ورود به باهاوس
۱۲۷.....	بررسی نشانه شناسانه عناصر موسیقایی آثار کله پس از ورود به باهاوس
۱۲۷.....	ریتم- هارمونی ها
۱۳۱.....	چندصدایی ها
۱۳۴.....	عنوان- نقاشی ها

بخش ششم: تشابه و افتراق نشانه های موسیقایی در آثار کاندینسکی و کله ... ۱۳۹

۱۳۹.....	وجه های مشابه آثار کاندینسکی و کله
۱۴۰.....	القای ریتم به وسیله سازماندهی انواع جنبش خط
۱۴۲.....	القای اصوات و فرم های موسیقایی توسط رنگ یا رنگ نوا
۱۴۷.....	وجه تمایز آثار کاندینسکی و کله
۱۵۱.....	کلام آخر

۱۵۵.....	فهرست منابع
----------	-------------

حاصل واکنش انسان به تراژدی می‌دانست. برک برای اولین بار، سودمندی اثر هنری را رد می‌کند و مدعی می‌شود که لذت و زیبایی به هم وابسته‌اند (ضمیران، ۱۳۷۷: ۲۰۸).

با توجه به آنچه از خاطر گذشت، می‌توان این‌گونه قلمداد کرد که کانت با دو رویکرد اصلی زیبایی‌شناسی کلاسیک مخالفت کرد. از یک سو او هنر را گونه‌ای شناخت مبهم از واقعیت ندانست و از سوی دیگر با دیدگاه حس‌گرایی مطلق در هنر مخالفت کرد و نپذیرفت که تجربه زیبایی‌شناسی، فقط به توانایی حسّی روان آدمی وابسته باشد. به عبارتی، او یک لذت زیبایی‌شناسانه را نتیجه تعادل و هماهنگی میان خیال و دانایی قلمداد نمود. درحالی‌که او معتقد بود تجربه زیبایی‌شناسانه با مفاهیم همراه نیست، یعنی ابژه را از راه مفاهیم درک نمی‌کند؛ پس یکی از انواع یا جوه دانایی محسوب نمی‌شود (همان). مفاهیمی که کانت در تحلیل امر زیبا نظیر لذت ناگزیر، آزادی، رهایی از بهره و سود، استقلال از مفهوم و عدم غایت و هدف و همچنین اختلاف میان والایی و زیبایی بدست داد، تماماً مقولاتی است که ریشه‌های هنر مدرن از آن تغذیه می‌کند و در ادامه، مکرراً بدان پرداخته خواهد شد.

با توجه به مطالب گذشته، می‌توان امر مدرن را در دوره روشنگری حاوی ویژگی‌های زیر دانست:

الف) فردیت و خودکیشی

ب) اخلاق‌گرایی

ج) اصالت عقل (خردورزی و خرافه‌گریزی)

د) ملی‌گرایی و آرمان‌مداری

ه) فراطبیعت‌گریزی

و) تساوی حقوق و دموکراسی

ی) دئیسم^۱ یا دین طبیعی فاقد جنبهٔ وحیانی در مقابل تثیسیم^۲ یا الهیات مبتنی بر وحی

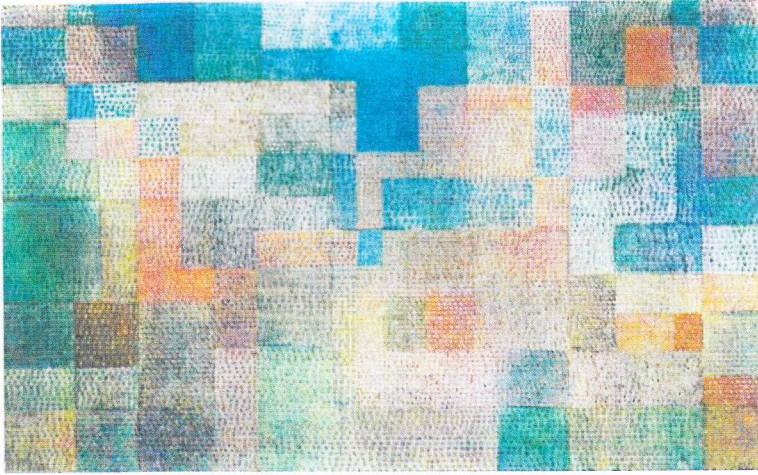

شکل ۳-۲۹: شکل اصلی و رتروگراد یک سری صوتی (کیمی، ۱۳۹۰: ۶۶۹)

«از آن جاکه چهارصد و هفتاد و نه میلیون و هزار و ششصد ترتیب ممکن برای توالی دوازده صدای کروماتیک وجود دارد، قلمرو انتخاب ردیف‌های صوتی در عمل نامحدود است. ردیف صوتی باید با دقت بسیار ساخته شود؛ زیرا تأثیر فراوان بر کیفیت صوتی موسیقی دارد و نیز سرچشمه هر ملودی و آکوردی است که در قطعه ظاهر می‌شود» (کیمی، ۱۳۹۰: ۶۶۸).

اثر شوئنبرگ با نام "بازمانده‌ای از ورشو"، که براساس نظام دوازده‌تنی او ساخته شده است، یکی از برجسته‌ترین آثار در فهرست آفرینش‌های موسیقایی شوئنبرگ محسوب می‌گردد که تصنیف آن در سال ۱۹۴۷ میلادی به اتمام رسیده است. این اثر، اثری دراماتیک است که برای راوی، گروه کُر مردان و ارکستر ساخته شده و به کشتار شش میلیون یهودی توسط نازی‌ها در جنگ جهانی دوم می‌پردازد. متن این اثر را خود نوشت و در این کار تا اندازه‌ای روایت یکی از معدود بازماندگان بخش یهودی‌نشین ورشو را به کار گرفت. گفتار راوی، گونه‌ای آوای گفتارگونه^۱ و بدیعی است که توسط شوئنبرگ پرورانده شده است (شکل ۳-۳۰).

Shiraz-Beethoven.ir

شکل ۵-۱۴: چندصدایی، کله، ۱۹۳۲ میلادی، گواش روی بوم، اوفنتلیخ کنست ساملونگ راسل،
(Duchting, 2004: 69)

عنوان - نقاشی‌ها

در میان آثار کله، دسته‌ای از عناوین موسیقایی به چشم می‌خورند که به مفهومی موسیقایی ارجاع داده شده‌اند و در این کتاب، تحت نام "عنوان- نقاشی‌ها"، به بررسی و تحلیل آن‌ها پرداخته می‌شود. از جمله این آثار می‌توان به عناوینی نظیر دو نوازی^۱، سه نوازی^۲، آرشه‌کشی قهرمانانه^۳، انشعاب در ریتم ۴/۴^۴، در سبک باخ^۵ و ... اشاره نمود که در طول سال‌های مختلف زندگی هنری کله خلق شده‌اند. اما حجم بسیاری از این آثار، مربوط به دوره اشتغال او در باهاوس هستند.

تابلوی "آرشه‌کشی قهرمانانه" نام اثری از کله است که در سال ۱۹۳۸ میلادی یعنی تنها دو سال قبل از مرگ او نقاشی شده است (شکل ۵-۱۵). کله این بار در خلق این اثر نه تنها عنوانی موسیقایی را به تصویر کشیده است، بلکه این اثر را می‌توان از جنبه‌های گوناگون، موسیقی به تصویر درآمده تفسیر نمود و از همین رو شایسته است که این اثر کله در عوض "نقاشی- موسیقی"، "موسیقی- نقاشی" نامیده شود؛ چراکه در این تابلوی کله، مفاهیم و نشانه‌های موسیقایی بر نقاشی پیشی جسته است.

-
- 1- duet
 - 2- trio
 - 3- Heroic strokes of the bow
 - 4- forking in 4/4
 - 5- in Bach's Style